

De mumificerede lig fra Qilakitsoq

af Gerda Møller

På opfordring fra Grønlands Landsmuseum har Nationalmuseets konserveringsafdeling for jordfund påtaget sig konserveringen af en række eskimoiske skinddragter fra to grave med mumificerede lig, fundet ved Qilakitsoq på Nûgssuaq, lige over for Umanak by.

Fundet blev gjort for adskillige år siden af de to brødre Grønvold, Hans og Jokum, en dag de var på rypejagt og gik på deres sædvanlige rute. De var straks klar over, at det var noget helt usædvanligt, de havde fundet: 2 gamle grave, som ikke havde været åbnet før, med mennesker dækket med skind, som så helt friskt ud.

Mathias Fleischer sendte meddelelse om det meget velbevarede fund til Grønlands Landsmuseum i 1972, og Hans og Jokum Grønvold passede derefter troligt på gravene i årene fremover, hvilket uden tvivl er grunden til, at man i dag står med et meget fint samlet fundmateriale bestående af mumierne af 2 børn – et spædbarn på 6–7 måneder og en dreng på 6 år – samt 6 voksne. Alle er iklædt dragter af sælskind, rensdyrskind og fugleskind med dertil hørende

meget smukke kamikker. Gravene indeholdt desuden en del løst nedlagte pelse, kamikker og bukser samt telt og brikse-skind. Nedlægningen er antagelig foregået om sommeren, da der ikke forefandtes vanter hverken løse eller på ligene. Både kamikker og pelse er af en ikke tidligere kendt type, de sidste med lange, smalle skøder og adskillige indsyede amuletter.

Mumierne lå oven på hinanden indsvøbt i skind i en naturlig klippespalte godt tildækket med flade sten, så hverken nedbør eller fygesne har kunnet trænge ind.

I det tørre arktiske klima er mumiedannelse og bevaring af dele af beklædningen ikke i sig selv nogen sjældenhed, men det er en enestående ting at finde så velbevaret et fund som dette, og det har derfor også været en af sommerens store kulturelle begivenheder i Grønland.

Daværende museumsleder Jens Rosing stødte under oprydningen på Landsmuseet i 1977 på meddelelsen om fundet og henvendte sig til Nationalmuseets konserveringsafdeling med en forespørgsel om de tekniske og praktiske mulig-

Det mindste af barnemumierne fra Qilakitsoq ved Umanak. Barnet var 6-7 måneder, da det med en dreng på 6 år og seks voksne blev begravet i klippespalten for ca. 500 år siden.

heder for konservering. Da noget sådant altid er vanskeligt at vurdere på afstand, førte henvendelsen til, at undertegnede på Landsmuseets regning rejste til Umanak i påskeferien 1978.

Alle meddelelser om den gode bevaringstilstand kunne fuldt ud bekræftes, og der var herefter ingen tvivl om, at en konservering måtte anbefales og gennemføres, og at det også måtte anbefales, at der blev gennemført naturvidenskabelige undersøgelser for at forsøge at få så mange oplysninger som muligt om disse mennesker, som var begravet i klippepalten.

Med os tog vi de to barnemumier samt en del af de løst nedlagte beklædningsgenstande og skindstykker. Mumierne sendtes direkte til Retsmedicinsk Institut, hvor der inden for lægeverdenen har været stor interesse for at undersøge de velbevarede lig for om muligt at konstatere dødsårsag, foretage aldersbestemmelse, har der været sygdomme og knoglelidelser, findes der blodlegemer, lave mikrobiologiske undersøgelser af indtørrede organer osv. Arbejdet udføres i samarbejde med Rigshospitalets røntgenafdeling, Øjenpatologisk institut, Tandlægehøjskolen og Statens Seruminstitut.

Til kulstof 14-dateringslaboratoriet på Nationalmuseet indleveredes prøver af sælskind, rensdyrskind og menneskehud. Laboratoriets resultat, som blev meddelt i august måned, er en datering på år 1460 e. Kr. $\pm$ 50 år.

I begyndelsen af september rejste nuværende museumsleder Claus Andreasen og Jens Rosing til Umanak og tømte gravene, som indeholdt de før omtalte lig af 6 voksne mennesker. De blev sendt til Godthåb, hvor de har været udstillet på Landsmuseet en kortere tid.

På konserveringsafdelingen er det et stort ønske fra starten at kunne få tid til og økonomisk mulighed for at gennemføre en systematisk undersøgelse af de mulige konserveringsmetoder for at udvælge den bedst egnede, idet konservering så vidt vides ikke før er udført på stive, indtørrede, gamle dragter af ugarvet skind. Ligeledes er der store ønsker om efter endt konservering at udtegne snitmønste og lade udføre kopier i Grønland, hvor der endnu findes kvinder, som er fuldt fortrolige med de gamle færdigheder og traditioner i tilknytning til skindtilberedning og skindsyning. Det er også tanken at oparbejde identifikationsmateriale til bestemmelse af afhærede skind.

Der er i Grønland en stadig stigende interesse for at oprette og udbygge lokalmuseer langs kysten. De nævnte kopier kunne da tænkes udstillet i en nordligere del af landet, så man også dér kunne få mulighed for at se dragterne. Når konserveringsarbejdet er færdigt, skal de originale dragter tilbage til Grønland og udstilles på Landsmuseet, hvor det ny museum er under udbygning, så der både er sikkerhed og plads til udstilling af dette sjældne fund.